

Działania z zakresu redukcji podaży są jednym z kluczowych elementów (obok redukcji popytu oraz redukcji szkód) polityki narkotykowej. Policja i inne służby w Polsce zwalczają rynek narkotykowy oraz przestępczość narkotykową i dane z tych służb zostały wykorzystane w artykule. Zaprezentowano także wybrane wyniki badań zrealizowanych wśród mieszkańców Polski (dostępność narkotyków) i użytkowników narkotyków (ceny narkotyków). Wykorzystane dane dotyczą roku 2015 (z wyjątkiem cen – dane za 2016 rok).

DZIAŁANIA Z ZAKRESU REDUKCJI PODAŻY NARKOTYKÓW ORAZ NIELEGALNY RYNEK NARKOTYKÓW W POLSCE

Artur Malczewski

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

W Polsce przestępstwa związane z narkotykami dzielimy na dwie zasadnicze grupy:

- pospolite przestępstwa kryminalne opisane w kodeksie karnym i innych ustawach karnych (np. rozboje, kradzieże, w tym także z włamaniem, fałszerstwa) i
- przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z 1997 roku oraz 2005 roku, polegające np. na nielegalnej produkcji, przemyśle, udzielaniu, wprowadzaniu do obrotu, posiadaniu środków odurzających i psychotropowych, a także prowadzeniu niedozwolonych upraw roślin, służących do produkcji narkotyków.

W artykule zostanie omówiona druga grupa przestępstw. Policyjne dane dotyczące przestępstw narkotykowych rejestrowane były w bazie policyjno-prokuratorskiej TEMIDA, która w ostatnich latach została zastąpiona nową bazą. Są w niej odnotowywane przypadki łamania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowymi jednostkami statystycznymi, jakimi posługuje się policja, są podejrzani, postępowania wszczęte i zakończone oraz przestępstwa stwierdzone. W opracowaniu zaprezentuję dane dotyczące podejrzanych oraz postępowań wszczętych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Analizując dynamikę zmian, warto wziąć pod uwagę, że dane pokazują zarówno skalę przestępczości, jak również są wskaźnikiem zaangażowania służb w zwalczanie rynku narkotykowego.

Postępowania wszczęte

Analizę danych rozpoczniemy od liczby postępowań wszczętych. Jedno postępowanie może obejmować

więcej niż jedno przestępstwo. W latach 1999–2006 corocznie wzrastała liczba postępowań wszczętych. Przyjrzyjmy się, z powodu jakich artykułów z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii postępowania były najczęściej rozpoczynane w 2015 roku. Najwięcej ich odnotowano z art. 62 (posiadanie narkotyku) – 86% wszystkich osób (26 282). Na drugim miejscu znalazły się postępowania wszczęte z powodu nielegalnych upraw (4%, 1318 osób z art. 63) oraz z powodu handlu (4%, 1287 osób z art. 59). Znacząca liczba postępowań odnotowana została przez policję z powodu udzielania innym narkotyku (851 osób z art. 58, 3%). Warto przytoczyć w tym miejscu dane na temat walki z uprawami marihuany. W 2015 roku policja zabezpieczyła 1625 upraw z 102 713 roślinami.

Przyjrzyjmy się, jak zmieniała się dynamika postępowań w latach 2009–2015. W ciągu tych lat odnotowano coroczny wzrost liczby postępowań z powodu posiadania narkotyków art. 62 pkt 1 i pkt 3. W 2012 roku odnotowano spadek liczby tych postępowań, co mogło być efektem wprowadzenia w 2011 roku nowych rozwiązań, jak art. 62a, mający na celu niekaranie użytkowników narkotyków posiadających niewielkie ilości na własny użytek. Na podstawie nowego artykułu prokurator mógł zawiesić postępowanie przed wszczęciem śledztwa przez policję. Na taką hipotezę wskazują dane dotyczące art. 62 pkt 3 (znaczna ilość). Widać, iż w roku 2012 liczba postępowań z tego artykułu nie zmniejszyła się, w przeciwieństwie do art. 62 pkt 1 i 3. Corocznie zwiększała się liczba postępowań z art. 63. W 2015 było prawie 2,5 razy więcej postępowań z tego artykułu. Mimo

Tabela 1. Postępowania wszczęte z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w latach 2009–2015.

Artykuł	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Art. 53. 1 – produkcja	60	58	61	99	68	62	71
Art. 53. 2 – produkcja znacznych ilości	51	60	102	76	104	99	107
Art. 54 – wyrób, posiadanie, przechowywanie, zbywanie lub nabywanie przyrządów	37	40	49	50	55	44	53
Art. 55. 1 & 2 – przemysł	232	272	260	318	359	385	350
Art. 55. 3 – przemysł znacznych ilości	151	170	177	187	134	126	155
Art. 56. 1 & 2 – nielegalne wprowadzanie do obrotu	323	394	389	267	426	434	296
Art. 56. 3 – nielegalne wprowadzanie do obrotu znacznych ilości	917	1 102	1 143	1 099	700	777	671
Art. 57 – przygotowanie do popełnienia przestępstwa	-	-	-	-	25	23	27
Art. 58 – udzielanie	2 069	2 145	2 110	2 212	1 804	1 635	979
Art. 59 – handel	2 998	3 052	3 195	2 942	2 033	1 929	1 421
Art. 60 – niezgłoszenie handlu narkotyków w lokalu	7	4	8	5	-	-	1
Art. 61 – prekursorzy	44	47	56	58	8	12	16
Art. 62. 1 & 3 – posiadanie	17 954	17 843	19 787	18 725	19 504	20 561	20 305
Art. 62. 2 – posiadanie znacznych ilości	859	1 023	1 057	1 064	995	1 071	1 177
Art. 63. 1 & 3 – uprawa	443	610	703	1 043	1 125	1 111	1 082
Art. 63. 2 – uprawa znacznych ilości	29	31	37	56	14	16	5
Art. 64 – kradzież narkotyków	17	8	6	19	21	13	23
Art. 68 – reklama narkotyków	11	6	6	5	-	-	2
Suma	26 165	26 865	29 146	28 225	27 375	28 298	26 741

Źródło: KG Policji.

rekordowej liczby postępowań, w 2015 roku odnotowano najmniej osób z art. 59 (handel) – 1287 osób.

Podjejrzeni

Oprócz postępowań wszczętych warto przyrzeć się liczbie osób podejrzanych w 2015 roku. W tabeli 2. zostały przedstawione dane za lata 2009–2015. Ostatnie dane wskazują na spadek liczby podejrzanych w 2015 roku (w przeciwieństwie do wskaźnika postępowań wszczętych) z 28 298 osób do 26 741. Analizując sytuację od 2009 roku, odnotowujemy najwyższą liczbę osób zatrzymanych za produkcję znacznych ilości narkotyków (art. 53.2: 107), przestępstwa związane z posiadaniem sprzętu do produkcji (art. 54: 53) oraz posiadania znacznych ilości (art. 62.2: 1177). Najwięcej osób było podejrzanych za posiadanie narkotyków (20 305 osób).

Nielegalny rynek konopi indyjskich

Najwięcej przestępstw w Polsce dotyczy przetworów konopi, czyli przeważnie marihuany, ale również haszyszu. Stanowiły one 70% wszystkich przestępstw w 2011 roku, a w 2012 roku już 78%. Najnowsze dane dotyczące liczby przestępstw nie są zbierane w rozbiciu na narkotyki. Na zwiększenie liczby przestępstw z powodu marihuany ma wpływ rozwój krajowych upraw konopi indyjskich. W 2012 roku w Polsce zabezpieczono 61 585 roślin konopi indyjskich. Policja zlikwidowała 1314 upraw, z tego 48% to były uprawy zewnętrzne (*outdoor*). W 2015 roku zlikwidowano 1625 upraw i zabezpieczono 102 713 roślin. Coraz bardziej popularne stają się uprawy wewnętrzne, nazywane *indoor*. Oprócz zorganizowanych grup przestępczych uprawami zajmują się również użytkownicy narkotyków. Do tego celu wykorzystywane są np. szafy, kolumny

Tabela 2. Podejrzani z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w latach 2009–2015.

Artykuł	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Art. 53. 1 – produkcja	55	58	56	62	50	51	40
Art. 53. 2 – produkcja znacznych ilości	20	25	33	51	58	50	61
Art. 54 – wyrób, posiadanie, przechowywanie, zbywanie lub nabywanie przyrządów	36	28	37	22	20	28	30
Art. 55. 1 & 2 – przemysł	399	222	216	264	271	303	266
Art. 55. 3 – przemysł znacznych ilości	62	69	98	86	82	92	98
Art. 56. 1 & 2 – nielegalne wprowadzanie do obrotu	139	147	195	97	141	130	172
Art. 56. 3 – nielegalne wprowadzanie do obrotu znacznych ilości	173	219	217	185	162	173	169
Art. 57 – przygotowanie do popełnienia przestępstwa	-	-	-	-	19	19	13
Art. 58 – udzielanie	1 112	1 102	1 073	1 119	1 074	1 041	851
Art. 59 – handel	1 408	1 734	1 679	1 590	1 500	1 467	1 287
Art. 60 – niezgłoszenie handlu narkotyków w lokalu	9	6	11	6	1	1	2
Art. 61 – prekursorzy	50	33	47	39	18	15	18
Art. 62a – zaprzestanie postępowania	-	-	-	11	-	-	-
Art. 62. 1 & 3 – posiadanie	15 494	15 734	17 608	17 266	19 504	23 234	25 137
Art. 62. 2 – posiadanie znacznych ilości	686	724	788	864	861	999	1 145
Art. 63. 1 & 3 – uprawa	565	689	848	1 289	1 256	1 425	1 310
Art. 63. 2 – uprawa znacznych ilości	24	24	24	27	4	9	8
Art. 64 – kradzież narkotyków	42	11	6	18	30	21	29
Art. 68 – reklama narkotyków	14	7	4	5	4	2	2
Suma	20 252	20 832	22 940	23 001	25 055	29 060	30 638

Źródło: KG Policji.

głośnikowe, lodówki czy specjalne namioty, aby ukryć uprawiane krzaki konopi. Wiedzę o uprawie, jak również o miejscach, gdzie można zaopatrzyć się w nasiona, młodzi hodowcy czerpią z internetu oraz z magazynów poświęconych tej tematyce, jak np. „Spliff” – gazeta konopna, czy polska wersja „Soft Secret”. W uprawy marihuany zaangażowane są zorganizowane grupy przestępcze składające się również z mniejszości wietnamskiej. Analizując rynek konopi indyjskich, warto odnieść się do ostatnich badań na młodzieży Fundacji CBOS oraz KBPN.

W 2016 roku 42% badanych zadeklarowało używanie kiedykolwiek w życiu marihuany i haszyszu. Byli to uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Popyt na marihuanę jest o wiele większy, niż to było w 2008 roku (31%), jednak można wysnuć wnioski o zahamowaniu tendencji wzrostowej, ponieważ w poprzednim pomiarze z 2013 roku odsetek badanych był niewiele niższy niż w 2016 roku, wyniósł 40%.

Czystość i cena narkotyków

Dane dotyczące cen detalicznych narkotyków są rejestrowane przez policję. Zbierane są także w trakcie badań wśród użytkowników. Analizując ceny narkotyków, warto zauważyć, że zależą one od wielu czynników, np. położenia geograficznego, czystości narkotyków, intensywności działań policyjnych i sytuacji międzynarodowej. Cena narkotyku odzwierciedla jego poziom dostępności. Im wyższa, tym dostęp do niej bardziej ograniczony. Dlatego dilerzy mogą sprzedawać drożej narkotyki, bo i tak znajdą kupców. Policja nie zbiera danych wymaganych w ramach europejskiego systemu raportowania do EMCDDA. W celu uzyskania informacji na temat średniej lub najczęstszej (modalnej) ceny narkotyków prowadzone są badania wśród użytkowników. Od 2008 roku realizowane są badania wśród użytkowników narkotyków, którzy korzystają z programów

wymiany igieł i strzykawek. W ramach wywiadów kwestionariuszowych respondenci są proszeni o podanie ceny ostatniego zakupu narkotyku. Różnorodność cen wziętych pod uwagę znajduje odzwierciedlenie w tabeli 3. Jest ona o wiele mniejsza niż w 2008 roku, ponieważ co roku zmniejsza się liczba osób ankietowanych prawdopodobnie z powodu spadku popularności iniekcyjnego używania narkotyków. Ponadto maleje popularność tradycyjnych

narkotyków, takich jak heroina czy amfetamina, które są zastępowane przez nowe substancje psychoaktywne. Średnia cena za gram marihuany w 2016 roku wyniosła 34 zł i jest wyższa od wartości modalnej 30 zł. Wartości zostały policzone na podstawie 76 informacji od użytkowników. Średnia cena w 2016 roku jest nieznacznie wyższa od ceny z roku 2014. Mediana i modalna jest taka sama w obu pomiarach, dlatego też możemy wysnuć wniosek o stabilnej cenie marihuany na rynku przy takiej samej koncentracji THC (10%).

Tabela 3. Ceny narkotyków raportowane przez użytkowników w latach 2008–2016.

		2008	2010	2012	2014	2016
Marihuana (gram)	Liczba informacji	455	171	167	187	76
	Minimum	15	15	10	20	20
	Maksimum	55	40	50	60	50
	Modalna	40	30	30	30	30
	Średnia	32	26	31	32	34
	Mediana	-	30	30	30	30
Heroina (gram)	Liczba informacji	223	64	81	80	34
	Minimum	95	100	120	120	120
	Maksimum	350	400	270	250	240
	Modalna	120	160	130	160	200
	Średnia	159	173	152	167	190
	Mediana	-	160	150	160	200
Kokaina (gram)	Liczba informacji	174	42	49	87	37
	Minimum	100	100	130	100	120
	Maksimum	300	260	250	350	400
	Modalna	150	200	200	200	300
	Średnia	161	180	182	194	270
	Mediana	-	200	180	200	300
Amfetamina (gram)	Liczba informacji	455	250	191	209	93
	Minimum	15	20	20	20	20
	Maksimum	55	100	100	60	50
	Modalna	40	40	35	40	30
	Średnia	32	39	34	38	34
	Mediana	-	40	35	40	35
Ecstasy (tabletki)	Liczba informacji	85	46	58	71	28
	Minimum	5	4	3	5	5
	Maksimum	30	20	25	36	50
	Modalna	20	5	5	15	20
	Średnia	28	8	7	14	20
	Mediana	-	6	5	15	20

Źródło: Wyniki badań Centrum Informacji KBPN – Reitox Focal Point.

Amfetamina jest sprzedawana na nielegalnym rynku po podobnej cenie jak marihuana (34 zł w 2016 roku), ale tańszej niż w 2014 roku (38 zł). Czystość amfetaminy w tym czasie wzrosła z 13% do 20%. Cena modalna i mediana amfetaminy były niższe w 2016 roku niż w roku 2014. Ostatnie dane wskazują zatem na spadek cen amfetaminy. Narkotyk, który jest znacznie tańszy, to ecstasy. Jest on sprzedawany w postaci tabletek. Zauważamy wyraźny spadek cen ecstasy do roku 2012. Jednak ostatnie informacje z 2014 i 2016 roku wykazały na wzrost ceny. Najnowszy raport EMCDDA z 2016 roku (Europejski Raport Narkotykowy) wskazywał na powrót na rynek europejski tabletek ecstasy, które zawierają duże stężenie MDMA.

Najdroższym narkotykiem na rynku jest kokaina. Jest ona zwykle sprzedawana po 300 zł za gram (modalna). Wysoka cena tego narkotyku skutecznie ogranicza jego dostępność. Średnia cena kokainy wzrosła od 2008 roku ze 161 zł do 270 zł. W przypadku cen heroiny ostatnie dane wskazują na wzrost cen tego narkotyku. W 2016 roku osiągnęła ona najwyższy poziom: 190 zł. Ostatnie wyniki badań epidemiologicznych pokazują na zmniejszenie się rozpowszechnienia używania heroiny zażywanej w iniekcjach.

Zabezpieczenie narkotyków

W 2015 roku odnotowano rekordowe konfiskaty haszyszu (843 kg), kokainy (219 kg) oraz amfetaminy (51 kg). Wysokie wskaźniki zabezpieczenia dotyczyły także marihuany – 1830 kg. Dane z różnych źródeł wskazują na niski poziom używania heroiny. W konfiskatach heroiny widać również, że ta substancja nie jest zbyt popularna. W 2015 roku zabezpieczono niecałe 4 jej kilogramy.

Ostatnie dane z badań na młodzieży pokazują, że metamfetamina zaczyna być używana w Polsce. Nadal zabezpieczenia tego narkotyku nie są tak duże jak innych stymulantów, ale w 2015 roku odnotowano największą ilość zabezpieczonej metamfetaminy w analizowanym okresie.

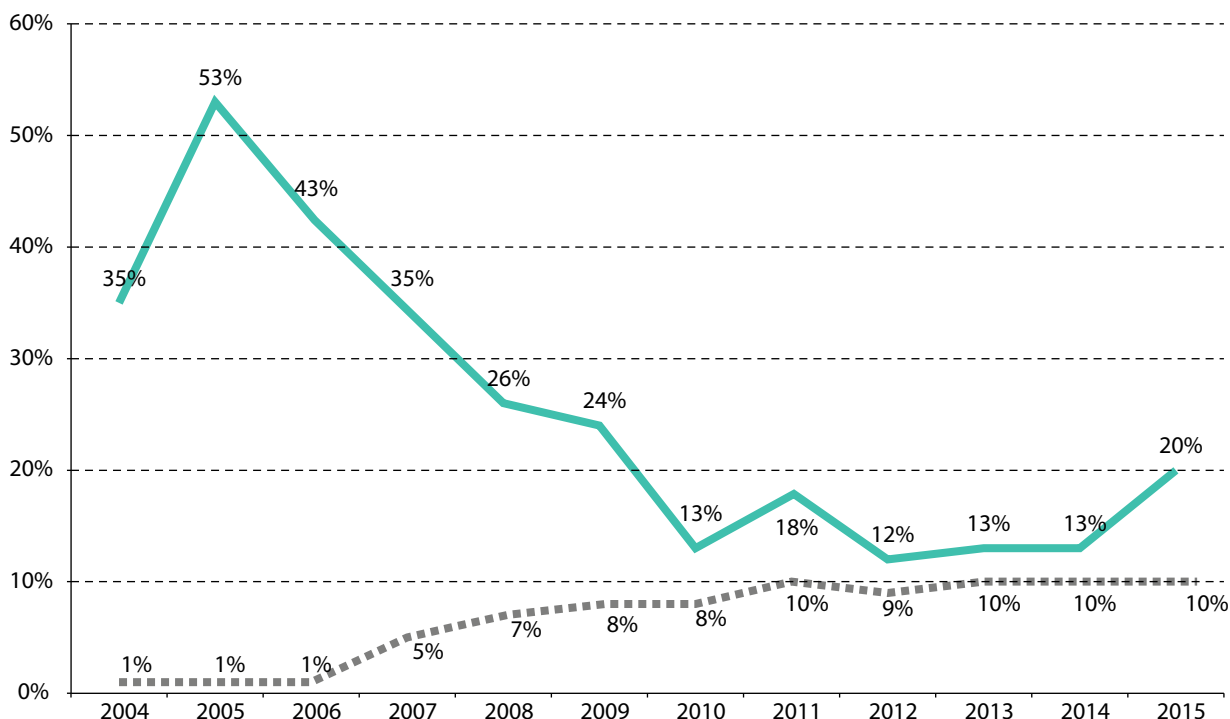
Dostępność narkotyków

Badania ankietowe wśród młodzieży oraz populacji generalnej pozwalają na zbadanie dostępności narkotyków. Ostatnie badania w populacji generalnej (reprezentatywna ogólnopolska grupa wiekowa 15-64 lata) zostały przeprowadzone w 2016 roku przez Fundację CBOS¹. Przyjrzyjmy się odpowiedziom badanych, którzy pytani byli o ocenę dostępności substancji psychoaktywnych. Analiza odpowiedzi dotyczących możliwości dosyć łatwego lub bardzo łatwego zdobycia substancji nielegalnych wskazuje na najwyższe odsetki respondentów w przypadku przetworów konopi (27,6%) oraz „dopalaczy” (27,4%), następnie amfetaminy i sterydów anabolicznych (odpowiednio 16,6% i 16,5%). Kolejną grupą substancji, bardziej jednorodną pod względem łatwego dostępu, były: kokaina, grzyby halucynogenne i LSD (wskaźniki wahają się od ok.

10% do ok. 11%). Pomiędzy dwoma ww. grupami substancji, w przypadku których odsetki badanych wskazujących je jako stosunkowo łatwe do zdobycia, nie przekroczyły 20%, uplasowała się ecstazy – prawie 13% badanych zadeklarowało jej zdobycie jako dosyć łatwe lub bardzo łatwe. Wyniki badań ankietowych pokazują, że dwie najłatwiej dostępne substancje to marihuana i „dopalacze”, które są sprzedawane cały czas w sklepach stacjonarnych. Badani pytani byli, w jaki sposób kupują lub dostają marihuanę. Pytanie dotyczyło ostatniej okazji. Spośród różnych sposobów zaopatrywania się w przetwory konopi najczęściej wskazywali oni na otrzymanie ich od kogoś (blisko 64%) lub zakup (około 28%). Żaden z respondentów nie wskazał na odpowiedź dotyczącą samodzielnej hodowli. Uprawa marihuany jest zagrożona dość wysoką karą i to był zapewne jeden z powodów, że nikt nie przyznał się do jej uprawiania. Ponadto 15% badanych wskazało na inny niż wymieniony w kafeterii odpowiedzi sposób zdobycia przetworów konopi – tu respondenci najczęściej deklarowali, że zostali poczęstowani (prawie trzy czwarte wśród osób, które wskazały inny sposób zdobycia).

Kolejnym elementem badania była kwestia, kim była osoba dostarczająca marihuanę lub jakie to było miejsce.

Wykres 1. Czystość amfetaminy (niebieska linia) oraz stężenie THC według danych Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego (linia przerywana).

Źródło: Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji.

Spośród różnych źródeł zaopatrywania się w przetwory konopi badani najczęściej wskazywali na pozyskanie od przyjaciela, przyjaciółki lub kogoś znajomego (blisko 54%). O wiele mniejsze odsetki deklarowały zdobycie przetworów konopi od kogoś nieznanego (nieco ponad 13%), bezpośrednio od dilerów (niecałe 8% użytkowników) oraz krewnego (4%). Rzadko zdarza się natomiast zdobywanie przetworów konopi z wykorzystaniem internetu czy przesyłek (odpowiednio: 2,1% i 1,1%).

Redukcja podaży narkotyków

Przyjrzyjmy się wybranym działaniom różnych służb mających na celu zwalczanie produkcji, handlu i przemytu narkotyków. Corocznie służby zajmujące się zwalczaniem przestępczości narkotykowej sprawozdają się do KBPN z podjętych działań. Poniższa część opracowania pochodzi z informacji przekazanych przez różne służby w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz sprawozdawczości dla ONZ. W 2015 roku zlikwidowano 15 miejsc nielegalnej produkcji amfetaminy, dwa miejsca produkcji mefedronu oraz dwa miejsca produkcji metamfetaminy. W 2015 roku CBS zlikwidowało 10 grup o charakterze przestępczym, w tym zajmujących się produkcją amfetaminy; jest to o cztery grupy przestępcze mniej niż w roku 2014. Funkcjonariusze ABW, w ramach sześciu postępowań przygotowawczych, prowadzili rozpoznanie trzech grup przestępczych

zajmujących się przemysłem i wprowadzaniem do obrotu narkotyków. W ramach ww. postępowań nie rozpoznano jednak grup przestępczych zajmujących się produkcją amfetaminy. Ponadto w 2015 roku policja zlikwidowała 33 grupy zajmujące się obrotem narkotyków (w 2014 roku liczba ta wynosiła 34).

Straż Graniczna prowadziła działania podjęte w celu zidentyfikowania nowych szlaków i kierunków przemytu środków odurzających i substancji psychotropowych. Koncentrowały się one głównie w obszarach dotyczących:

- marihuany trafiającej do Polski w wyniku wewnętrzzwozowego nabycia na terytorium Holandii, Niemiec oraz Czech,
- metamfetaminy wytwarzanej w Polsce przez członków zorganizowanych grup przestępczych pochodzenia wietnamskiego z prekursorów i środków chemicznych pochodzących z Czech,
- tzw. hiszpańskiego szlaku przemysłowego dotyczącego narkotyków pochodzenia konopnego (marihuana, haszysz), trafiających drogą morską z Maroka na terytorium Hiszpanii lub Portugalii, następnie drogą lądową przez terytorium Francji, Niemiec, Polski, Ukrainy, Białorusi, Litwy do Rosji,
- kokainy i narkotyków syntetycznych przemycanych do Polski z Holandii,
- nielegalnego wprowadzania do obrotu niedozwolonych środków leczniczych (anaboliki, viagra) z wykorzystaniem przesyłek cargo w międzynarodowej komunikacji lotniczej.

Tabela 4. Zabezpieczenia narkotyków w latach 2005–2015 przez Policję oraz Straż Graniczną.

Narkotyki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Haszysz (kg)	19	35	33	115	17	85	59	39	208	99	843
Marihuana (kg)	227	402	353	493	883	1 502	1 265	1 489	1 243	2 720	1 830
Heroina (kg)	41	155	124	79	86	25	51	36	49	273	4
Kokaina (kg)	17	22	161	29	117	111	78	213	21	31	219
Amfetamina (kg)	345	333	424	356	422	534	395	614	676	783	695
Metamfetamina (kg)	-	0,16	5,71	0,12	10,07	1,23	0,52	4,25	9,57	41,02	51,11
Ecstasy (tabletki)	492 531	145 344	610 383	651 985	218 616	269 842	75 082	31 092	45 997	62 028	120 886
LSD (listki)	2226	1453	327	353	642	1353	0	29 173	457	5456	0

Źródło: Centrum Informacji KBPN – Reitox Focal Point, ST13. Dane z Policji oraz Straży Granicznej.

Służba Celna sporządziła tzw. profile ryzyka strategicznego, na podstawie których dokonywane są czynności kontrolne. W 2015 roku stworzono 15 takich profili, wśród których znalazły się m.in. następujące obszary:

- prowadzenie na terenie woj. dolnośląskiego nielegalnej działalności związanej z wytwarzaniem, przetwarzaniem, przerabianiem, przewozem, posiadaniem, przechowywaniem lub wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich prekursorów przez osoby, u których wykryto tego typu działalność w przeszłości,
- niezgodny z przepisami przywóz, wywóz, wewnątrzwspólnotowe nabycie, wewnątrzwspólnotowa dostawa, przewóz, nabywanie, posiadanie lub przechowywanie prekursorów przez osoby prowadzące działalność gospodarczą lub osoby fizyczne, we właściwości miejscowej dyrektora Izby Celnej w Gdyni,
- przemyt środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów z krajów Europy Zachodniej na terenie woj. opolskiego,
- ryzyko przemieszczeń przez obszar województwa wielkopolskiego środków odurzających i/lub substancji psychotropowych (marihuana, amfetamina, kokaina, haszysz, ecstazy, inne),
- ryzyko transgranicznego przemytu środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów przez przejścia graniczne z Białorusią i Ukrainą, we właściwości miejscowej dyrektora Izby Celnej w Białej Podlaskiej, oraz ich przemieszczania pod postacią/przykryciem towarów legalnie zgłaszanych w systemie odpraw celnych,
- ryzyko związane z przemytem środków odurzających i substancji psychotropowych z krajów Europy Zachodniej w przesyłkach kurierskich we właściwości Izby Celnej w Warszawie.

Służba Celna zwalczała przemyt narkotyków poprzez udział w operacjach i spotkaniach międzynarodowych i krajowych:

- operacja WESTERLIES 3 – przeprowadzona w marcu 2015 roku, ukierunkowana na zwalczanie przemytu narkotyków (głównie metamfetaminy) w ruchu lotniczym przez pasażerów wylatujących z lotnisk położonych w krajach afrykańskich lub środkowo-europejskich, z przesiadką w krajach europejskich i dalej udających się do państw wschodnioazjatyckich. Operacja przeprowadzona z inicjatywy Światowej

Organizacji Celnej (WCO) oraz japońskich organów celnych,

- operacja BLUE AMBER – przeprowadzona od czerwca do września 2015 roku, ukierunkowana na kontrolę przesyłek kurierskich i pocztowych pod kątem ujawnień środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Przeprowadzone działania kontrolne były elementem Cyklu Polityki Bezpieczeństwa UE w zakresie poważnej i zorganizowanej przestępczości na lata 2014–2017,
- operacja SASHA – przeprowadzona we wrześniu i w październiku 2015 roku, ukierunkowana na transport, kontrolę kontenerów cargo lotnicze, przesyłek kurierskich i pocztowych pod kątem ujawnień prekursorów i pre-prekursorów narkotykowych. Operacja przeprowadzona z inicjatywy Komisji Europejskiej (OLAF) i francuskiej administracji celnej,
- operacja CATALYST – przeprowadzona w październiku 2015 roku, ukierunkowana na transport lotniczy i morski oraz cargo lotnicze i przesyłki kurierskie i pocztowe pod kątem ujawnień środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Operacja przeprowadzona z inicjatywy WCO i koreańskiej administracji celnej,
- operacja SKY-NET II – przeprowadzona w listopadzie 2015 roku, ukierunkowana na pasażerski transport lotniczy oraz cargo lotnicze i przesyłki kurierskie i pocztowe pod kątem ujawnień narkotyków i środków zastępczych. Operacja przeprowadzona z inicjatywy WCO i chińskiej administracji celnej,
- opracowanie i nadzór nad operacją WOODSTOCK 2015,
- operacja BEZPIECZNA SZKOŁA – przeprowadzona od sierpnia do listopada 2015 roku, ukierunkowana na zwalczanie handlu i dystrybucji środków zastępczych poprzez kontrolę potencjalnych miejsc dystrybucji dopalaczy. Operacja została zainicjowana przez SC, którą w trakcie przygotowań i realizacji wspierała Policja i PIS.

Przypisy

¹ Raport z badań znajduje się pod adresem: http://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=928538